

Camarops lutea

Gulgrå sotdyna

Storsvampar, Sporsäcksvampar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
D1

Klass: Sordariomycetes, **Ordning:** Boliniales, **Familj:** Boliniaceae, **Släkte:** Camarops (sotdynor), **Art:** Camarops lutea - gulgrå sotdyna (Alb. & Schwein.:Fr.) Shear **Synonymer:** Sphaeria lutea Alb. & Schwein., Hypoxylon luteum (Alb. & Schwein.) Fr., Bolinia lutea (Alb. & Schwein.) J.H.Mill.

Kännetecken

En pyrenomycet med grågula, platta stromata. De är ofta utdraget ovala och upp till 2 cm långa. Stromata, som bryter fram ur veden, har ofta invuxna vedrester i kanten. På dess yta syns en mängd små svarta punkter, som markerar peritheciernas mynningar. Enligt vissa litteraturuppgifter färgar svampen veden gul. Konidiestadium är okänt.

Utbredning och status

Gulgrå sotdyna är en sällsynt art som under senare delen av 1900-talet blivit funnen vid sammanlagt fyra tillfällen i Skåne, på Öland och i Uppland. Huvudutbredning på Öland där den förekommer i de mest värdefulla hässlerna. 7 kända aktuella lokaler i landet (2005). Det verkliga antalet lokaler i landet bedöms inte överstiga 100, vilket motsvarar ungefär omkring 1 000 genetiskt unika mycel (bedöms motsvara 2 000 individer enligt IUCN:s definitioner). Därjämte föreligger ett 1800-talsfynd från Småland men den exakta fyndplatsen har inte kunnat lokaliseras. Den eftersöktes på lokalen i Uppland fem år efter upptäckten men återfanns då ej. I övrigt är den endast känd från Danmark, England, Polen (Schlesien) och Tyskland. I England betraktas den som "ovanlig" och i Tyskland är den upptagen på den nationella rödlistan.

Ekologi

Gulgrå sotdyna är en nedbrytare på ved av relativt klenta dimensioner. I Sverige är den funnen på hassel och på sälg/vide bl.a. i ek- och hasselblandskog, samt även skog med avenbok. I utlandet har den också hittats växande på björk, bok, buxbom och fläder. I övrigt är lite känt om artens ståndortskrav etc. Det förefaller som om arten, liksom flera andra Camarops-arter, förorsakar en hålröta på den angripna veden. Den uppträder som regel bara på någon eller några ställen på varje lokal. Varje vedenhet rymmer troligtvis bara en genetiskt unik svampindivid (genet). Fruktkropparna är ettåriga, men mycelets livslängd kan vara lång, potentiellt lika lång som veden finns kvar.

Hot

Detta är en ytterst sällsynt art vars överlevnad i landet är mycket osäker. Närmare uppgifter om hot kan inte lämnas förrän arten blir bättre studerad.

Åtgärder

Om lokalen i Uppland fortfarande bedöms erbjuda lämpliga livsvillkor för arten bör sökandet efter den fortsätta. Om arten återfinns bör lokalen skyddas.

Litteratur

Eriksson, O.E. 1992. *The non-lichenized pyrenomycetes of Sweden*. Lund.

Nannfeldt J.A. 1972. Camarops Karst. (Sphaeriales – Boliniaceae). *Svensk Bot. Tidskr.* 66: 335–376.

Författare

Björn Nordén 1997.